סיפור כוס הקפה

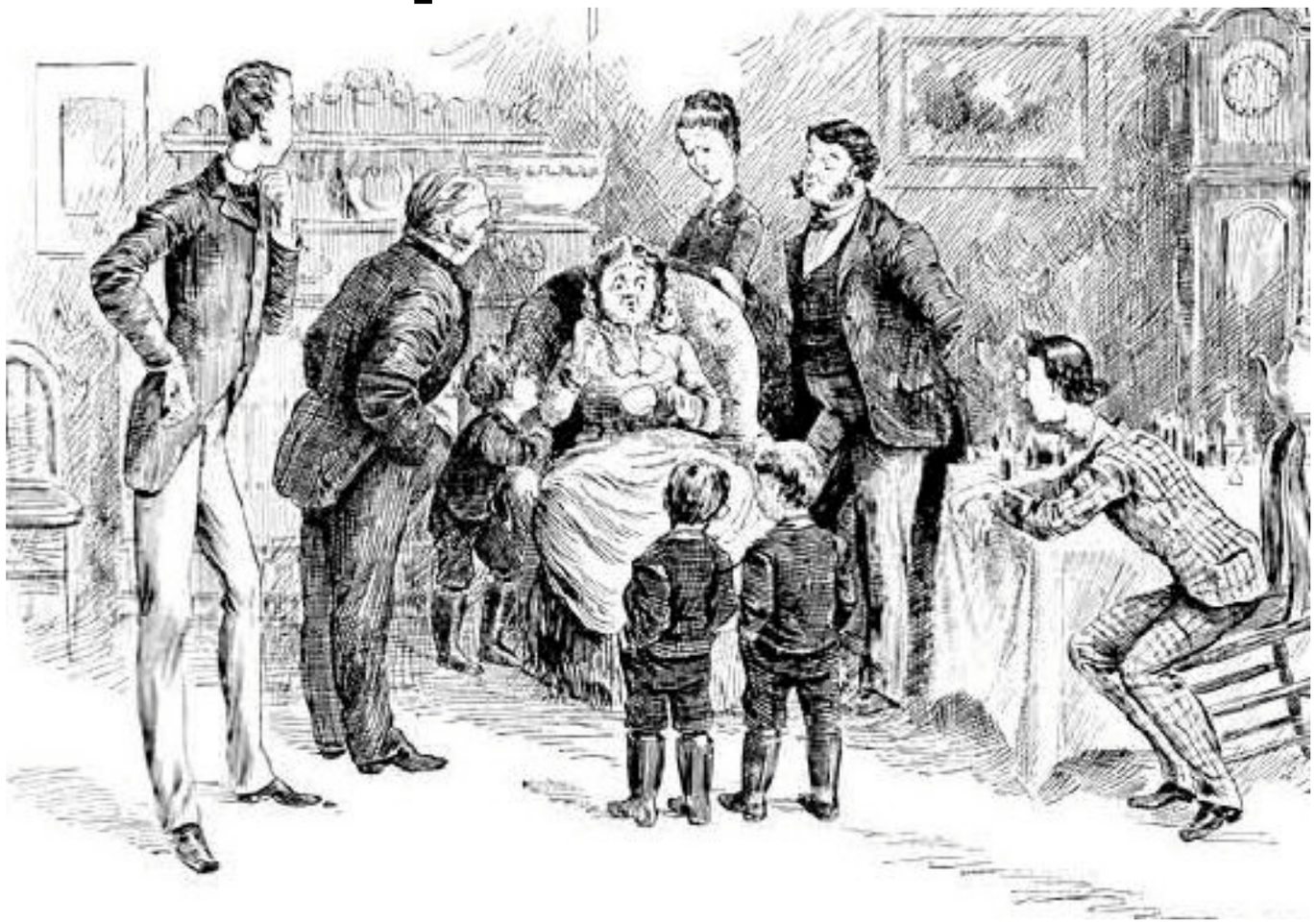

מתוך "יומני משפחת פטרקין"
מאת לוקרציה פ. היל
1893

זה קרה לגברת פטרקין. סתם טעות. היא מזגה לה כוס קפה נהדר ובדיוק כשרצתה להוסיף קצת חלב הרגישה שהכניסה פנימה מלח במקום סוכר. הטעם היה גרוע.
מה אפשר לעשות? מובן שהיא לא יכלה לשתות את הקפה ולכן קראה לבני המשפחה, כי לארוחת הבוקר ישבה לבדה. ובאו כולם. הם טעמו, והסתכלו וחשבו מה אפשר לעשות ובסוף התיישבו כדי לחשוב.
בסוף אגממנון, שלמד באוניברסיטה, אמר "אולי נלך ונשאל לעצתו של הרוקח?" (כי הרוקח גר מעבר לרחוב והוא אדם חכם מאוד.)
גברת פטרקין אמרה "כן" ומר פטרקין אמר "טוב מאוד" וכל הילדים אמרו שגם הם ילכו. ואז הילדים הקטנים נעלו את מגפי גומי שלהם והלכו כולם.

הרוקח דווקא ניסה למצוא משהו שיהפוך לזהב את כל מה שיגע בו. היה לו בקבוק זכוכית גדול שבו הוא שם כל מיני חפצים מזהב וכסף, ועוד דברים יקרים אחרים, והתיך את הכל מעל אש עד שכמעט קיבל מה שחיפש. הוא יכול היה להפוך דברים למשהו כמו זהב. אלא שעכשיו הוא השתמש כבר בכל הזהב שהיה לו בבית וזהב היה יקר. הוא השתמש כבר באצבעון זהב של אישתו ובמשקפיים של סבא-רב שלו מצופים בזהב, וגם בראש המקל מוזהב של סבא-רב.

ובדיוק כשבאו בני משפחת פטרקין הוא כרע על ברכיו בפני אישתו וביקש שתיתן לו את טבעת הנישואין שלה, כדי להתיך גם אותה, כי הפעם ידע שיצליח ויוכל להפוך הכל לזהב. ואז היא תקבל טבעת נישואין מיהלומים, עם אבני ברקת ואודם, וכל הרהוט אפשר יהיה להפוך לזהב.

ואישתו דווקא כמעט והסכימה, כשפתאום משפחת פטרקין פרצה לבית.
תוכלו לתאר לעצמכם כמה שהרוקח רגז. הוא כמעט וזרק את כלי ההיתוך שלו על ראשיהם. אבל לא עשה זאת. הוא רק הקשיב בשקט לסיפור של גברת פטרקין, איך שמה מלח לתוך הקפה שלה.
תחילה הוא אמר שלא יוכל לעזור להם, אבל אחרי שאגממנון אמר כי הם ישלמו לו בזהב אם יבוא, הוא ארז את הבקבוקים שלו בתיק עור והלך אתם ביחד.

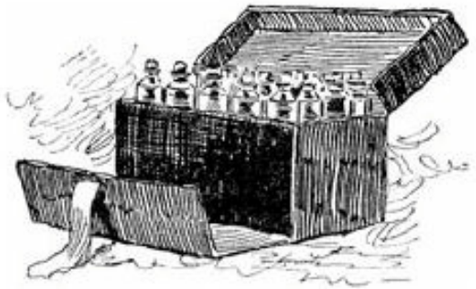

בהתחלה הוא הסתכל על הקפה ואחר כך בחש בו. אז שם פנימה קצת כלורט אשלגן וכל המשפחה טעמה, אבל הטעם לא השתפר. אז הוא הוסיף קצת דו-כלורט של מגנזיום אבל גברת פטרקין עדיין לא אהבה זאת. הוא הוסיף עוד קצת היפר-סולפט של סידן, אך זה לא עשה את הקפה טוב יותר. "אני יודע" קרא פתאום הרוקח "רק קצת אמוניוה. זה הדבר!" אבל זה לא היה כך בכלל. והוא ניסה עוד לפי הסדר חומצה אוקסלית, ניטרית, פחמנית, ציאנית, כלורית, היפרכלורית, גפריתית וכרומית.
גברת פטרקין טעמה מכל ואמרה שהניחוח הוא נעים, אבל הוא לא של קפה.
אז הרוקח ניסה עוד קצת סידן, זרחן, חמרן, סטרונציום, קצת ביתומן בהיר וחלקיק גרם של ארסניק. זה יצר צבע יפה מאוד אבל גברת פטרקין אמרה שזה לא טעם של קפה.
הרוקח לא התייאש. הוא הוסיף קצת בלדונה ואטרופין, קצת מימן מוקשה, קצת אשלג ומעט אנטימון ובסוף אפילו פחמן אבל גברת פטרקין עדיין לא הייתה מרוצה.
עכשיו אמר הרוקח שעשה כבר הכל כדי להוציא את המלח. והתיאוריה היא נכונה, אלא שהמבחן לא מצליח. אולי קצת עמילן ישפיע ואם לאו, זה הכל מה שהוא יכול לעשות. הוא מבקש את תמורת עבודתו ורוצה ללכת.
הם הודו לו מאוד ושילמו לו $1.27 זהב. זהב היה אז $2.76 לגרם, כך קרא מר פטרקין בעיתון. אגממנון התחיל לחשב זאת. אבל הקפה נשאר כפי שהיה!

כולם ישבו וחשבו מה לעשות עד שאליסבת-אלסה אמרה "אולי נלך לאשת צמחי המרפא?"
אליסבת-אלסה הייתה הבת היחידה במשפחה. קראו לה לפי שמות שתי הדודות שלה. אליסבת, אחות אביה ואלסה, אחות אמה. אשת צמחי המרפא הייתה אישה זקנה שבאה למכור צמחי מרפא וידע על כך הרבה מאוד.
כולם קראו בשמחה על הרעיון ושלמה-ג'ון וגם הילדים הקטנים הסכימו לבוא אף הם. אשת צמחי המרפא גרה בקצה שני של הרחוב, ולכן הבנים הקטנים נעלו שוב את מגפי גומי שלהם וכולם יצאו לשם. זו הייתה דרך ארוכה לאורך כל הכפר אך בסוף הם הגיעו לביתה של אשת צמחי המרפא, לרגלי תל גבוה.

הם עברו דרך הגינה שבה צמחו ציפורני-חתול וחוטמית וחמניות גבוהות וצמחים שונים מריחים יפה מאוד והאוויר היה מלא ריח סמבוק. מטפס יפה גדל על המרפסת ועל הדלת הצל עץ דובדבנים. שיח אוכמניות נהדר מלא פרי צמח מול החלון.
הם נכנסו לחדר בו שרר ריח תבלינים. סביב תלויות היו שקיות מלאות נענה ומנטה ועוד צמחים שונים. מהתקרה תלויים היו גבעולים יבשים ועל המדפים

נראו צנצנות של רוברב, קסיה ודומיהם. אך האישה הזקנה לא הייתה בבית. היא יצאה ליער כדי לאסוף עוד צמחי מרפא ולכן הם החליטו ללכת בעקבותיה.

אליסבת-אלסה, שלמה-ג'ון והבנים הקטנים היו צריכים לטפס מעל סלעים גבוהים, וצמחי שמיר וחרדל קשיחים. מזל שהקטנים נעלו את מגפי הגומי שלהם.

בסוף הם ראו את הזקנה. הם הכירו אותה לפי הכובע, שהיה מחודד ובלי שוליים. היא חפרה בכף גדולה תחת שיח קצח.

הם סיפרו לה את המעשה, איך אמא הכניסה מלח לקפה שלה, ואיך הרוקח רק עשה את הקפה גרוע יותר במקום לשפר אותו, ואיך אמא לא יכולה לשתות אותו ואולי היא, האישה החכמה, יכולה לבוא ולראות מה ניתן לעשות.

והיא אמרה שתבוא, לקחה את הסינור הקטן שלה שהיו בו סביב כיסים מלאים תבלינים למיניהם וחזרה לביתה. שם היא מילאה את הכיסים הגדולים בצמחים שונים, קצת נענה ומנטה, מרווה וריחן, ציפורן וצלף, קורנית ושמיר, זעתר ושומשום וגם רוזמרין. למעשה אין עוד צמח מרפא או תבלין שהאישה הזקנה הקטנה לא לקחה, מיובשים בתנור מיוחד שלה וארוזים כולם בשקיות ניר קטנות. היא ארזה את הכל יפה והלכה יחד עם הילדים, ורק לקחה עוד את המקל אתה.

בינתיים גברת פטרקין התעצבנה מאוד בהמתנה לקפה. ומיד כשהאישה הזקנה הגיעה היא שמה אותו מעל האש והתחילה להכניס בו צמחים שונים. ראשית כל הוסיפה קצת לענה כדי לעשותו מר. גברת פטרקין אמרה שעכשיו טעמו כמו של תה-צמחים ובכלל לא כמו קפה. אז הזקנה ניסתה קצת קורנית, וקצת ריחן וקצת מנטה וקצת תימין בר, וזנגביל ופלפל אדום וקימל וקינמון.

הילדים טעמו אחרי כל תוספת ועשו פרצופים חמוצים. גם גברת פטרקין טעמה ועשתה אותו דבר. וככל שהזקנה בחשה כך טעם הקפה נעשה גרוע יותר.

ואז הזקנה נענעה בראשה ומלמלה כמה מילים ואמרה שהיא צריכה ללכת. לדעתה הקפה מכושף.

היא ארזה את שקיות צמחי מרפא ותבלינים שלה, לקחה את כף החפירה שלה, את הסל שלה ואת המקל וחזרה לחפור תחת שיח קצח שלה. היא לקחה רק חמישה סנט במטבעות עבור כל הטרחה.
המשפחה הייתה מיואשת וכולם התיישבו שוב וחשבו הרבה זמן. נעשה כבר מאוחר וגברת פטרקין לא שתתה עוד את כוס הקפה שלה. בסוף אמרה אליסבת-אלסה "אמרו לי שגברת חכמה מאוד מעיר פילדלפייה נמצאת עכשיו בעיר. אולי אלך אליה ואשאל מה ניתן לעשות."
כולם הסכימו ואליסבת-אלסה הלכה לשם עם הילדים.
היא סיפרה לגברת מפילדלפייה את כל הסיפור. איך אמא שלה הכניסה מלח לקפה. איך קראו לרוקח ואיך הוא ניסה הכל אבל לא הצליח לעשות אותו יותר טוב.

ואיך הם הלכו לקרוא לאשת צמחי מרפא ואיך גם היא ניסתה הכל ללא הועיל, ואמא עדיין לא יכולה לשתות את הקפה.
הגברת מפילדלפייה הקשיבה בקשב רב ואז אמרה "ומדוע אמא שלך לא תכין לעצמה כוס קפה חדש?"
אליסבת-אלסה הופתעה מאוד. שלמה-ג'ון קפץ מרוב שמחה וכך גם אגממנון שבדיוק גמר את החישובים שלו. וכך גם הבנים הקטנים.
"למה לא חשבנו על זה קודם?" אמרה אליסבת-אלסה והם חזרו כולם הביתה ולאמא היה כוס קפה שלה.